

Voorzitter: dr. H. Schellekens

Secretariaat: dr. J.E.N. Bergmans, secretaris

mw. dr. M.C. Agterberg

Bezoekadres:

RIVM, Anthonie van Leeuwenhoeklaan 9

3721 MA Bilthoven

Postadres:

Postbus 578

3720 AN Bilthoven

Tel.: 030 274 4195/96/97, Telefax: 030 274 4463

E-mail: cogem@rivm.nl

Let op: nieuw adres, telefoonnummers en e-mail!

Aan de Minister van VROM
t.a.v. mr.drs. P.J. van der Meer
DGM/SVS 655
Postbus 30945
2500 GX 's-GRAVENHAGE

Uw kenmerk

Uw brief van

Kenmerk

CGM/980928-10

Datum

28 september 1998

Onderwerp

Advies C/NL/98/11

Geachte heer Van der Meer,

De vergunningaanvraag C/NL/98/11, betreffende de toelating tot het handelsverkeer van 'Glyphosate-tolerant oilseed rape', is behandeld door de Subcommissie Planten van de COGEM in haar vergadering van 28 juli j.l. Bij die gelegenheid is een aantal vragen gesteld om aanvullende informatie. Deze informatie is behandeld in de vergadering van de subcommissie van 8 september j.l.

De subcommissie is gekomen tot het volgende advies, op basis van de daarna te noemen overwegingen; het advies behoeft nog bevestiging van het Dagelijks Bestuur van de COGEM.

Advies

De subcommissie is van mening dat de moleculaire karakterisatie van de genetisch gemodificeerde koolzaadlijn nog niet voldoet aan de criteria die daarvoor door de commissie worden gehanteerd.

Als de aanvrager gegevens kan verstrekken waaruit eenduidig kan worden geconcludeerd dat het ggo alleen de nu in de risico-analyse besproken genen bevat, danwel als de aanvrager in een risico-analyse kan onderbouwen dat aan de eventueel aanwezige sequenties van de vector geen risico's zijn verbonden voor mens of milieu, kan de volgende conclusie worden getrokken.

Tegen het op de markt brengen van de in de aanvraag beschreven koolzaad lijn, en van lijnen die uit deze lijn zullen ontstaan door traditionele veredeling, waarbij geen gebruik is gemaakt van andere genetisch gemodificeerde planten, bestaat geen bezwaar wat betreft de veiligheid van mens en milieu, zoals bedoeld in het Besluit genetisch gemodificeerde organismen.

Overwegingen

-Het *gox* gen is niet eerder beoordeeld voor markttoelating.

Het gen is afkomstig uit een bacterie die is aangepast aan een milieu waarin hoge concentraties glyfosaat voorkomen.

Het is niet uit te sluiten dat het gen door horizontale overdracht terecht komt in bodembacteriën; deze zouden dan een selectief voordeel kunnen hebben bij hoge concentraties van het herbicide in de bodem. Deze selectiedruk bestaat echter slechts zolang als het herbicide aanwezig is.

Er zou dan een populatie van bodembacteriën ontstaan die relatief efficiënt is in de afbraak van het herbicide. Iets dergelijks komt ook spontaan voor bij de toepassing van bestrijdingsmiddelen, bijvoorbeeld bij nematiciden. Glyfosaat is een systemisch contact herbicide; snelle afbraak van het middel in de bodem zal niet leiden tot verhoging van het herbicidegebruik.

- het *gox* detoxificeert glyfosaat, resulterend in een zelfde fenotype als *epsps*. Van de omzettingsproducten van glyfosaat: aminomethylfosfonzuur en glyoxalaat, zijn, voor zover dat binnen het toetsingskader van de COGEM ter beoordeling is, geen milieueffecten te verwachten. De specificiteit van het genproduct is groot, dus de toepassing is voldoende smal. Het is niet te verwachten dat het genproduct onverwachte interacties met het metabolisme van de gastheer zal hebben. Toepassing van dit gen werpt daarom voor de COGEM geen nieuwe vragen op.
- De overige ingebrachte sequenties geven geen reden tot opmerkingen. *epsps* is reeds eerder goedgekeurd voor markttoelating, bij de regulatie-elementen zijn geen bijzonderheden.
- De mogelijke implicaties van de genetische modificatie voor voedsel- en voederveiligheid, met name de mogelijkheid dat door de activiteit van het *gox* genproduct omzettingsproducten van glyfosaat in de plant ontstaan, zijn in dit advies slechts verwerkt voorzover het de incidentele, onbedoelde blootstelling van mens en dier betreft.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Dr. H. Schellekens, voorzitter COGEM

cc.Dr. J. Boleij, CTB